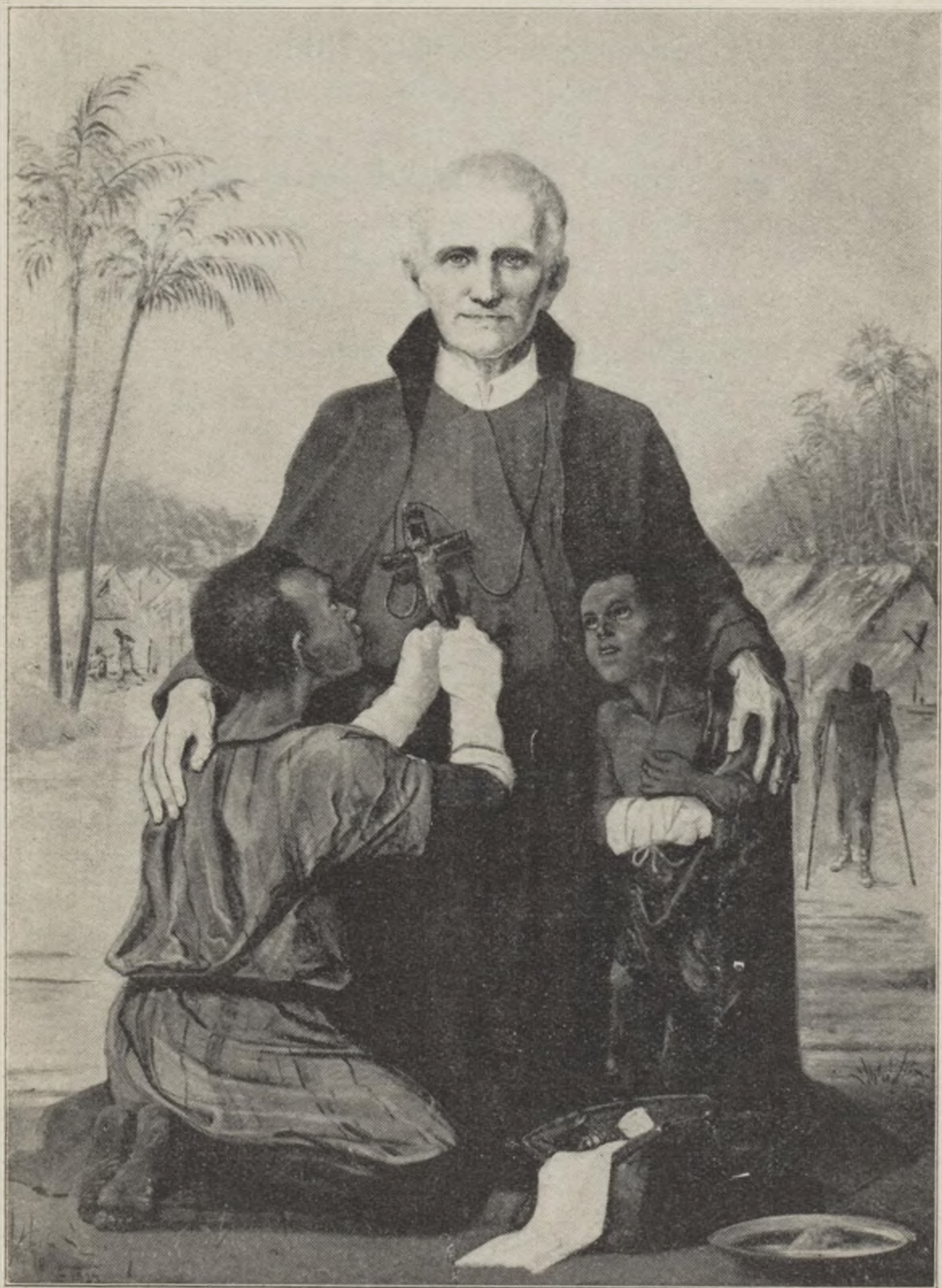
15de Jaargang — Aflevering 8 — April 1935

Het Petrus Donders Tijdschrift

gewijd aan de Vereering en de Missie van den Eerbiedwaardige,
tevens orgaan der „Pater-Dondersvereeniging" en van het „Hofbauer-Liefdewerk".

Schilderij van den Eerbiedw. Petrus Donders, Apostel der melaatschen (naar Alb. Windhausen), welke schilderij zich sinds 14 Jan. 1925 te Tilburg in de Pater Donders Kapel bevindt.

Onder Pater Donders' naam en bescherming.

5. *De Bossche Missienaaikring Petrus Donders.*

In hetzelfde jaar 1920, waarin onder den naam van „Het Hofbauer-Liefdewerk" ons tijdschrift voor de Missie van Suriname begonnen werd (zie o.a. onzen vorigen jg. bl. 132-134), ontstond ook te 's-Hertogenbosch bij de Redemptoristenkerk een missienaaikring voor dames, welke voor de Surinaamsche Missie zou werkzaam zijn.

Aanleiding daartoe was een dringend verzoek om steun van Z.H. Exc. Mgr. Th. van Roosmalen, Apostolisch Vicaris van Suriname, toen ter behartiging van zijn missiebelangen in Nederland. Zijn noodlijdende Missie werd steeds meer geteisterd door armoede en gebrek. Hij, aller vader in Christus, wilde gaarne helpen, met name de melaatschen, de weezen, de zieken, doch de middelen ontbraken. In zijn geboortestad 's-Hertogenbosch hoopte hij te vinden en vond hij inderdaad dames, die in haar vrijen tijd gaarne ter liefde Gods zouden werken aan kleedingstukken voor de hulpbehoevende bevolking en in 't bijzonder voor de Hindoekinderen en voor de arme melaatschen.

De Aartsbroederschap der H. Familie, vruchtbare bodem van allerlei liefdewerken, leverde hier de dames, die als bestuur en als medewerksters van den „missienaaikring" zouden optreden; gelijk de H. Familie zelve, zou ook de Missienaaikring met de St. Jozefskerk van de Paters Redemptoristen verbonden blijven en onder hun leiding afhankelijk zijn en blijven van Mgr. Van Roosmalen, voor wiens Missie hij was opgericht en zou werken.

Tot patroon van den Missienaaikring werd gekozen de Eerbiedwaardige *Petrus Donders,* de groote Missionaris van Suriname, de Apostel der melaatschen, onze toekomstige „Heilige". Naar zijn voorbeeld en onder zijn bescherming wilde men voor de Surinaamsche Missie ijveren door allerlei vrouwelijke handwerken te verrichten.

Sinds zijn stichting — nu reeds ongeveer 15 jaar geleden — heeft de Missienaaikring Petrus Donders geregeld ieder jaar kisten met vervaardigde kleedingstukjes naar de Surinaamsche Missie kunnen zenden. Om de grondstoffen daarvoor aan te schaffen, waren niet

weinig gelden noodig en om deze benoodigde gelden te verkrijgen, werd op bepaalde tijden een tentoonstelling gehouden, een tombola of loterij op touw gezet.

Dit jaar heeft deze tentoonstelling in eene daartoe ingerichte breede gang van het Bossche Redemptoristenklooster plaats van 28-30 April, terwijl de verloting half Mei zal gehouden worden. Mogen beide, ook onder finantieel oogpunt, te volle slagen. Z. H. Exc. Mgr. Van Roosmalen schreef immers : „De nood hier stijgt steeds meer en meer."

Eerbiedwaardige Petrus Donders, zegen uw Missienaaikring, zegen allen, die daarvoor werkzaam zijn !

Pater Donders in beeld.

7. *Schilderij in de Pater Donders Kapel te Tilburg (Heikant)*, naar Alb. Windhausen.

Toen den 28sten October 1923 te Tilburg aan den „Heikant" op de geboorteplaats des Eerbiedwaardigen de Pater Donders Kapel werd ingezegend, bevond er zich reeds eene schilderij, welke den Apostel der melaatschen voorstelde. Voorloopig kreeg deze er de eereplaats. Plan was haar zoo spoedig mogelijk door een mooiere te vervangen, meer den Tilburgschen Heilige waardig, den Apostel der Surinaamsche melaatschen.

Dit geschiedde den 14en Januari 1925, den 38sten verjaardag van Pater Donders' heiligen dood.

In deze aflevering geven wij op bl. 113 een reproductie van die nieuwe schilderij. De Eerbiedwaardige, die zoo juist de arme melaatschen heeft verpleegd, is er voorgesteld nog in knielende houding, terwijl hij de twee ongelukkigen, wier wonden hij zoo juist heeft verbonden, vol liefde en medelijden in bescherming neemt. Het is of hij het woord herhaalt, wat hij eenmaal aan een besmetteling schreef : „Mijn kind, hier bij mij zult gij het goed hebben." Liefde immers maakt alle lijden zoet, liefde geput in de beschouwing van den Gekruiste.

Op den achtergrond ziet men de schamele hutten der melaatschen; een van hen komt op zijn krukken aanstrompelen om ook door den „Heilige", want dat was hij voor hen, geholpen te worden.

O Eerbiedwaardige Petrus Donders, apostel der melaatschen van Suriname, vol liefde voor uw lijdenden evenmensch, help allen, die in nood of lijden verkeeren en U te Tilburg in Uwe kapel op Uwe geboorteplaats komen vereeren !

Pater Donders' familie en geslachtsboom.

4. *De Van den Brekel's.*

Het volgend overzicht der bloedverwanten van Pater Donders' moeder danken wij wederom (zie bl. 20 en 84) aan Ir J. van der Eerden, wiens groot werk over het geslacht Donders wij met spanning verwachten. In een volgende aflevering kunnen we verder gaan met het publiceeren van ons verstrekte gegevens, waarvoor wij den inzenders zeer dankbaar zijn.

Jacob Jan van den Brekel
geboren Oisterwijk 20-11-1739 - overleden Tilburg 13-2-1816
gehuwd Oisterwijk 10-2-1765 met
Anna Maria Baltasar Heesters
geboren Oisterwijk 16-7-1737 - overleden Tilburg 21-1-1801.

Anna Maria (Goirle 4 Jan. 1767) — Jan (Goirle 5 Dec. 1770)

Petronella	Cornelis	Adriaan	Jacoba	Baltasar	Angelina
~~Tilburg ? 1767~~ Goirle 6 nov. 1768	Tilburg 4-2-1773	Tilburg 1-3-1775	Udenhout 12-12-1777	Udenhout 23-1-1780	Udenhout 15-3-1781
Tilburg 21-2-1816	Loon-op-Zand 19-3-1831				
x	x		x Tilburg 5-11-1804		
Arnoldus Donders	**Antonetta Kennekens**		**Adriaan v. d. Wouw**		
Tilburg 9-10-1755					
Tilburg 28-12-1834					

Peerke Donders
Tilburg 27-10-1809
Batavia 14-1-1887

Michael, die met zijn Heerneef in Suriname correspondeerde [1]).
* Loon op Zand 11-8-1814 † Tilburg 1-12-1892
x **Maria Haenbergen** († 28-6-1846) te Loon op Zand
xx 18-5-1848 **Johanna Melis** * Tilburg 13-11-1809 † Tilburg 3-11-1883
Anna Cornelia Melis volgens getuige 72 in t proces van 1914-15

Geertruida 15-9-	Jacob 30-3-	Johanna Maria 7-4-	Cornelia 26-2-	Anna Maria	Wilhelmina
Loon op Zand 1839	Tilburg 1840	Tilburg ~~18-7-~~1842	Loon op Zand 1846	Tilburg 1-9-1850	Tilburg 1853 17 Mei
Tilburg 24-4-1904	Tilburg 11-2-1918	Tilburg 13-6-1885	Tilburg 15-2-1920	Tilburg 18-5-1915	Tilburg 16-5-1927
x	x **Joha. Smits**	x	x	x	x **Adriaan Hoes**
Adriaan de Kok	xx **Gerardina v. Riel**	**Peter Oerlemans**	**Cornelis Smeulders**	**Jan v. Berkel**	xx **Adriaan v.d. Wouw**
	xxx **Maria v. Berkel**				

23 Jan. 1901: 23e getuige in Diocesaan
3 nov. 1914: 72e " " Apost.

[1]) Een afschrift van een brief van den Eerbiedwaardige aan zijn neef Michael is in ons bezit.

Van al deze personen leven kinderen en kleinkinderen

Pater Donders Kroniek.

De 14e Januari, de sterfdag van den Eerbiedwaardigen Petrus Donders, is ook in Suriname, zijn missieland, waar hij ruim 44 jaar als missionaris arbeidde en waar hij, rijk aan verdiensten, in 1887 stierf, op waardige wijze herdacht, vooral in de Kathedraal van Paramaribo, bij zijn graf, waar men in ziekte en in nood zoo gaarne komt bidden.

Hier werd 's morgens een gezongen H. Mis aan God opgedragen om Hem te vragen de zaak der zaligverklaring van den Eerbiedwaardige te bespoedigen.

Dit geschiedde namens de H. Familie, afdeeling vrouwen, welke daags tevoren na een retraite van 3 dagen haar plechtige opdracht had gehad. Het Zondagsblad voor de katholieken van Suriname schreef reeds bij de aankondiging : „Wat zal 't Pater Donders, zelf eens Directeur der H. Familie, aangenaam zijn de leden der H. Familie, na die schoone retraite en heerlijke opdracht, om zijn graf verzameld te zien ! Wat gunsten zullen er dien dag worden verkregen !" —

10 Febr. l.l. overleed te Tilburg de Weledelgestr. Heer J. C. Ackermans, oud-wethouder dier stad, die als voorzitter van het Comité tot oprichting van het Petrus Donders Monument van 1922 tot 1926 de openbare verheerlijking van den Eerbiedwaardige krachtdadig bevorderd heeft en op 1 Aug. 1926 zijn actie bekroond zag door de grootsche, indrukwekkende manifestatie bij de onthulling van het Petrus Donders Monument aan het Wilhelminapark te Tilburg. R.I.P.

Gevraagd en Verkregen.

Het vertrouwen bewerkt gebedsverhooringen , bewerkt zelfs wonderen. Wij zien het in het leven der Heiligen, ook van onzen Eerbiedwaardigen Petrus Donders. En na hun zaligen dood aanschouwen we niet zelden nog meer opvallende gebedsverhooringen, nog duidelijker wonderteekenen, waardoor de heiligheid van het leven voor ons bevestigd wordt. En het past ons daarin Gods Voorzienigheid te erkennen, God in Zijne Heiligen te loven, het geheim des Konings niet te verbergen, maar ter verheerlijking Gods te openbaren. Vandaar dat wij zoo gaarne vermelden, wat de dankbaarheid onzer Lezers en Lezeressen aan de voorspraak van Pater Donders toeschrijft. Wij kiezen daartoe het volgende uit :

37. Mej. W. N. te *Den Haag* schreef ons : Geruimen tijd geleden leed ik erg aan het been. Reeds een half jaar verzorgde mij

de dokter, doch het hielp niets. Dan naar een specialist. Ook daar ben ik bijna 'n half jaar behandeld, doch alle moeiten baatten niets, de daarna verstrekte en aangewende medicijnen bekwamen me heelemaal niet. Ik hield dan ook met alles op, ofschoon de pijn soms erg was, zoodat ik niet, tenzij met de grootste moeite, kon gaan of knielen. Daar hoorde ik toen, dat er een lichtbeeldenavond was van Pater Donders' leven. Ik wilde, ik moest er heen, kostte wat het wilde. Ik ben er geweest, het is mij uitstekend bevallen, alles was schitterend. Maar...... toen ik thuis kwam, vreeselijke pijn in 't been. Wijl ik toen nog geen noveenboekje van Pater Donders had, begon ik aanstonds op mijn manier tot Hem te bidden, dat Hij mij moest helpen als het me zalig was ; in geval van verhooring beloofde ik mij te laten inschrijven in het „Hofbauer-Liefdewerk" ten bate van de Missie, vooral van de melaatschen van Suriname. Na dit gebed heb ik mij ter ruste begeven en toen ik 's morgens opstond, was mijn pijn verdwenen en tot heden, dus reeds meerdere jaren, heb ik er geen last meer van gehad. Ik twijfel er niet aan, dat Pater Donders mij heeft genezen. Ik maak het bekend voor anderen, opdat ook anderen met vertrouwen Pater Donders aanroepen. Onnoodig te zeggen, dat ik toen aanstonds lid ben geworden van het „Hofbauer-Liefdewerk". Nu ben ik Goddank ook lid der „Pater Dondersvereeniging". Ik blijf op hem vertrouwen.

38. Mej. V. T. kwam ons te *'s Bosch* haar dank betuigen voor de genezing harer oogen, welke zij aan de voorspraak van den Eerbiedwaardigen Pater Donders toeschreef. Zij leed reeds zoo lang aan haar oogen, zij dreigde blind te worden. Op raad van een vriendin begon zij een noveen ter eere van „Peerke Donders", gelijk zij het uitdrukte, om althans geleidelijk te genezen. Dit gebed werd verhoord. Voor 't einde der noveen mocht reeds de doek van haar oogen en kort daarop verdween alle pijn, kon zij weder goed zien. Dank aan „'t heilig Peerke" !

39. Mej. M. G. te *Tilburg* : „Vele gunsten heb ik reeds door de voorspraak van Pater Donders ontvangen. Uit dankbaarheid wil ik mij gaarne op zijn tijdschrift abonneeren, hopend dat wij daarom ook in de toekomst zijn bescherming mogen ondervinden."

40. N.N. te *X*. meldt ons zijn dankbaarheid ten opzichte van den Eerbiedw. Pater Donders, ter wiens eere hij 'n gift zendt. Hij had zulks de week tevoren beloofd, als zijn gebed verhoord zou worden en nu was zijn gebed inderdaad verhoord, was de gunst verkregen, moest dus ook de belofte vervuld worden.

41. N.N. te *U.* schrijft den Eerbiedwaardigen Pater Donders toe, dat hij zijn huis geschikt heeft kunnen verhuren. Ook in een geheel andere zaak is hij door Pater Donders' voorspraak reeds gedeeltelijk geholpen. Moge de Eerbiedwaardige zijn werk voltooien en ook nog een andere gunst verkrijgen. 't Is thans zoo noodig. „Het volhardend vertrouwvol gebed zal de „Heilige" zeker niet verstooten, als de zaak ons zalig is, waaraan wij niet twijfelen."

P.S. Gebedsverhooringen door Pater Donders melde men aan Pater M. van Grinsven, St. Josephstraat 13, 's-Bosch.

Mededeelingen.

Bij de N.V. Zuid-Nederlandsche Drukkerij, St. Jorisstraat 37, 's-Bosch, is verkrijgbaar het pas verschenen *St. Clemens-kerkboek* „Patroon in hopeloze zaken". Prijs *f* 1.—, franco p. p. *f* 1.10. Dit kerkboek verscheen naar aanleiding van het zilveren jubilé der heiligverklaring van Clemens Maria Hofbauer (1909-1934). Het is een uitgave van het *Secretariaat der Surinaamsche Missie* (Goudsche Rijweg 123, Rotterdam) en komt tegemoet aan den vurigen wensch der steeds talrijker vereerders van den „Patroon in hopeloze zaken."

Het 1e deel behandelt de heiliging van den dag in den geest van den H. Clemens, het 2e deel spoort aan tot navolging van den Heilige in zijn devoties, het 3e deel bevordert de vereering van St. Clemens, terwijl het 4e deel allerlei gebeden van den Heilige zelf bevat.

Op bl. 333 troffen wij een gebed aan tot den H. Clemens voor het Hofbauer-Liefdewerk.

Aan al onze Lezers en bijzonder aan de leden van dit Liefdewerk wordt dit praktisch en origineel kerkboek ten zeerste aanbevolen.

* * *

Volgens een gebruik, dat reeds van 1924 bestaat, zal de Heikantsche parochie te Tilburg ook dit jaar wederom op den 2en Paaschdag haar gemeenschappelijke hulde gaan brengen aan den Eerbiedwaardigen Petrus Donders op de plaats zelve, waar de Dienaar Gods 27 Oct. 1809 is geboren. Na de Hoogmis van 10 uur trekt men dan processiesgewijze naar de Pater Donders-kapel, waar een toespraak wordt gehouden en gezamenlijk wordt gebeden en gezongen.

Missie van den Eerbiedw. Pater Donders.

Een bange nacht.

(Uit een brief van Pater Morssink C.ss.R.).

Woensdag 18 Jan. stopten we om ongeveer 3 uur bij het magazijn te Stoelmanseiland om te koken, waarna ik te ongeveer 5 uur een bezoek bracht op het 10 minuten verder gelegen dorp Poeloegoedoe [1]), waar echter niemand onzer Katholieken tehuis was. We besloten dus maar bij het magazijn te blijven overnachten. In de eerste loods daarnaast taaiden mijn Djoeka's (Boschnegers), drie groote en evenveel jongens, hun hangmatten, in de tweede Edi Gambier (de boy van den pater) en ik. De winkelier zeide mij te kennen, ofschoon ik hem mij niet herinnerde; wel echter de Indiaansche vrouw, waarmede hij geleefd had. Deze was immers van hem weggegaan, en tot deze scheiding had ik voor een jaar of tien een flinken stoot gegeven.

De vent nu was meer dan half krankzinnig, wat we helaas eerst later in den avond bemerkten. Wel was hij reeds in den vooravond verschillende keeren komen kijken, praatte erg weifelend, vroeg mij hem een encyclopedie of een woordenboek te bezorgen, om in 't bosch z'n Hollandsch bij te houden en te vermeerderen, kwam herhaaldelijk terug, stond minuten lang zonder iets te zeggen, en vroeg eindelijk om een sigaar. Ik gaf hem er een en dacht nu van hem af te zijn. Wel kreeg ik natuurlijk een vreemden indruk over zijn eigenaardig optreden. Kort daarna maakten we aanstalten om te gaan slapen; daar begint hij me voor zijn winkel te zingen met lang uitgehaalde stooten: Ah, Ah, Ah, Oh, Oh, Oh, Ooooh! Dan komt hij al galmend langs de eerste loods naar de mijne, terwijl we nu te hooren krijgen: „Ik ben niet bang. Ik ben niet bang. God is met mij! Als God maar bij mij is met zijn genade!" en meer van dergelijke uitroepen.

't Werd me nu toch wel wat te gek, en daarom waarschuwde ik Edi een beetje uit te kijken, toen onze vriend weer van voren af aan begon met zijn: „Ik ben niet bang! niet voor een priester! niet voor een paus! ik veeg er mijn voeten aan af!" En daar tusschen door knalden een paar heel stevige soldatentermen, om het op z'n zachtst uit te drukken.

[1]) Boven-Marowijne-rivier, verre in de binnenlanden van Suriname. Pater Morssink maakte een lange missie-reis in die streken. (Red.).

Nu liet ik Edi, onzen roeier, bij zijn doopnaam en niet bij zijn boschnaam roepen en al heel gauw stond Gabriël dan ook met zijn kokoslampje naast mij. De winkelier keek hem met een paar glazige oogen aan, zoodat ik eerst nog meende, dat hij dronken was.

„Hoe heet jij ?" vroeg hij aan Gabriël Anoli.

„Kwakoe", fingeerde deze.

„Zoo en jij bent van Drietabbetje, en... en... en jij brengt pater Morssink naar boven", en tusschen zijn tanden hoorde ik hem nog een paar zwaar geschuttermen en zooiets als mijn naam mompelen. Hij keek mij en Anoli beurtelings aan, maar omdat ik achter het touweinde van mijn hangmat stond, had ik tenminste dat stuk stevig touw tusschen hem en mijn hoofd in. Ik dacht, dat hij op Anoli wou toespringen, en later zei deze mij : „Dat dacht ik ook, maar ik stond klaar om hem op te vangen en hem even te helpen."

Grommend keerde hij om en ging heen. Voor de veiligheid verzocht ik de Djoeka's hun hangmatten bij mij in de loods te taaien, zij deden het en sliepen weldra weer in. Nog was ik zelf geen vijf minuten in mijn hangmat, als ik maar weer opstond en warempel, daar zag ik den man in den schijn van den lantaarn, die op mijn bevel was blijven branden, weer aan den ingang van de loods staan. Ik wekte Anoli, die in z'n hangmat ging recht zitten. Hij liep nu tusschen de hangmatten heen en weer, maar toch altijd nog ver genoeg van de mijne verwijderd.

„Man, ga slapen", zeiden een paar onzer, en hij verdween weer. Met dat al had ik natuurlijk weinig trek om te gaan slapen, temeer daar ik uit al zijn uitdrukkingen meende te moeten opmaken, dat hij het op mij gemunt had omwille van het „blauwtje", dat ik hem bij de Indiaansche had laten loopen.

Nog vier of vijf keer kwam hij terug, en had het nu eens over „rechtvaardigheid", dan weer over „biechten" (hij is niet katholiek), dan weer „alles biechten...... de paus moet ook biechten...... enz., enz."

„Ik moet als wachter mijn plicht doen, en toezicht houden over wie hier bij mij overnachten. Trouwens ik kan niet slapen, de „geest" verbiedt het mij." Dat laatste heb ik hem dien nacht ontelbare malen hooren herhalen.

Bij een van zijn herhaalde bezoeken kwam hij tot vlak bij mijn hangmat, waarop Anoli en Edi hem toeriepen niet verder te gaan. Hij bleef staan, maar voor de veiligheid nam ik de leuning van een stoel stevig in mijn hand om die als verdedigingsmiddel te gebruiken. Zoo stonden we zeker een minuut of vijf tegenover elkaar.

Britsch-Indisch Educandaat Rajpur (jongens-afdeeling).

Britsch-Indisch Educandaat Rajpur (bij de platen)

In het voorjaar van 1931 bracht de Heer J. de Gruijter uit Den Bosch met zijn Heerbroer Mgr. De Gruijter uit Luik een bezoek aan de Surinaamsche Missie. Met hun vriend en gastheer Z.H. Exc. Mgr. Th. van Roosmalen bezochten zij toen ook alle voorname

---

Nu vraagt U misschien : „Maar waarom hebt ge de hangmatten niet opgerold en zijt ge niet naar Poeloegoedoe getrokken om er te slapen ?" Ik zou het graag gedaan hebben, maar vlak daarbij is een wel kleine, maar nogal krasse zoela (stroomversnelling), en die gaan de Djoeka's in de donkerte niet graag op en zeker niet met een bakra (blanke).

's Morgens om vier uur gaven we de hoop van slapen maar op. Ik meende eerst nog de H. Mis veiligheidshalve na te laten, de „geest" moest weer eens vaardig over hem worden. Maar hetzij door het naderen van den nieuwen dag, hetzij door de beweging van ons achten, hij werd rustiger, hoewel hij voortdurend schokschouderend stond te beven, niet ongelijk aan een van „winti" bezeten Boschneger. Na aan Edi en Anoli opgedragen te hebben goed een oogje in 't zeil te houden, maakte ik het altaar klaar en las de H. Mis.

Britsch-Indisch Educandaat Rajpur (meisjes-afdeeling).

instellingen der Missie, o.a. het Britsch-Indisch opvoedingsgesticht Rajpur, dat onder leiding staat der Zusters van Liefde uit Tilburg. In onze volgende aflevering zal bij 't jaarverslag der Britsch-Indische Missie van Suriname daarvan sprake zijn. Thans bieden wij onzen Lezers en Lezeressen bovenstaande foto's van het hoog bezoek aan de Britsch-Indische jeugd.

Toen we tegen zes uur wegvoeren, stond hij op den hoogen oever voor zijn winkel zingend uit te halen, soms al huilend, dan weer in stilte grommend : „Rechtvaardigheid ! Is dat rechtvaardigheid !" enz., enz.

Bij de aankomst der „Snip".

Donderdag, 20 December 1934, blijft voor Suriname een historische dag, wijl dien dag de „Snip" de eerste luchtverbinding tusschen het moederland en zijn kolonie tot stand bracht.

Ook voor de Missionarissen aldaar een dag van beteekenis, wijl ze met hart en ziel meeleven met het vaderland, wijl vergezichten op de toekomst zich openden én voor hun eigen missieland én voor hun verbinding met Nederland. Het „obviam Christo in aera" moge ook daar eenmaal vervuld worden doordat het vliegtuig treedt in dienst van de Missie. Op de beteekenis van dien dag voor de Su-

rinaamsche Missie wees reeds in „De Maasbode" Pater A. Verheggen, de volijverige directeur van het Algemeen Secretariaat der Surinaamsche Missie (Goudsche Rijweg 123, Rotterdam).

Hier willen wij nog mededeelen hetgeen „De Surinamer" (22Dec.) in haar geestdriftige beschrijving der aankomst van de „Snip" vermeldde als „een aardige attentie" van het huldigingscomité. Dit Comité had den Eerwaarden Frater *M. Paschalis* (Hageman), Missie-Overste der Tilburgsche Fraters te Paramaribo, uitgenoodigd om met allerlei officieele personen mee te reizen naar de plaats van aankomst, „teneinde kennis te maken met den gezagvoerder Hondong, die evenals hij uit Grave geboortig is en bij de Fraters op school is geweest. Hageman uit de Maasstraat te Grave, een broer van Frater Paschalis, kent Hondong heel goed en al gauw werden natuurlijk vluchtig gemeenschappelijke herinneringen uit de vaderstad opgehaald."

Ook de sigarenfabriek van het R.K. Weeshuis, onder leiding der Fraters, heeft zich ten opzichte der luchthelden van de Snip sympathiek geuit, gelijk we lezen in „De Surinamer" van 29 Dec.: „Van de Tilburgsche Fraters werden sigaren ontvangen, in de eigen fabriek speciaal voor deze gelegenheid vervaardigd. De kistjes waren voorzien van een foto der stad in vogelvlucht, met de Snip erboven. Door een fotografische truc was deze fraaie foto reeds gereed, alsvorens de Snip hier aankwam. De bandjes om de sigaren verschilden naar gelang den begiftigde. Elk der gevierde luchthelden kreeg n.l. sigaren met zijn eigen portret op het bandje.

Men begrijpt licht de verrassing over deze zeldzaam goed uitgedachte attentie."

Mijn eerste bediening.

„Zeg, je bent zeker weer heelmaal gezond?" (Ik was een dag of veertien aan 't acclimatiseeren geweest).

„Dan kun je een bediening gaan doen in de Saramacca."

Nou of ik gezond was. Nog geen uur later stond ik van 't noodige voorzien aan de deur, duwde m'n zaakjes in een auto, paste me zelf er ook in, wipte een keer of wat tusschen dak en vloer op en neer, rolde eenige malen van links naar recht en viceversa en bevond me toen aan 't einde van Suriname's „auto-wegen" oftewel op Uitkijk.

Het telefoon-bericht had verteld: de roeiboot voor den pater ligt op Uitkijk klaar. Maar, eilacie, niets in dit ondermaansche is onfeilbaar en dus... ging ik op m'n kissie zitten en studeerde voor Job.

Maar gelukkig zijn er ook nog goede menschen in de wereld;

want terwijl ik daar de belangstelling voor een klein motorbootje zat af te kijken, komt er een man in uniform op me af, en vertelt me het heugelijke nieuws, dat m'n roeiers eerst tegen een uur of zeven zullen verschijnen, en dat ik dus nog ruim twee uur heb om een sluis te bekijken, maar dat ik desverkiezende ook met die motorboot mee kan gaan naar post Groningen, dan kan ik daar nog verder zien. Nou ik ben van 't systeem „geen zorgen voor morgen" ; dus de motorboot in, vol gas, een getril en geschud en we zakken de Saramacca af naar Groningen. Halverwegen zien we de bestelde roeiboot ; ja, menschen, veel succes hoor, maar dit gaat wat vlugger ; een partijtje onverklaarbare armseinen, een nog onverstaanbaarder geluid en we zijn alweer van elkaar.

Groningen, alles uitstappen, want hier moet de boot in dok. Wat nu ? Als redder in den nood verschijnt de schoolmeester : „Pater, u krijgt mijn boot en mijn roeier, dan bent u er over een vijf kwartier." Ja, ja, schoolmeesters zijn nog zoo kwaad niet. Daarna, ja daarna heb ik in een roeiboot gezeten, in welke richting dat weet ik niet, in welke omgeving, dat weet ik ook niet, ik weet alleen dat het geweldig donker was, dat een stallantaarn een schitterende magneet is voor al wat mot, mug, kever of verder vliegend ongedierte heet, dat we een keer of vier op ronddrijvend gras gestrand zijn, maar ondanks dat alles toch volgens 's meesters voorspelling vijf kwartier later ons zelf en de lading in Bethanië op den steiger konden deponeeren. Geen mensch te zien, de pater werd zoo vroeg nog niet verwacht — 't was ook pas tien uur, — we gaan dan maar eerst naar den zieke en bevinden, dat het de eerste koster zelf is. Hij ziet er werkelijk slecht uit, dat kun je in de driekwart duisternis van een cocolampje nog wel zien. Na wat met hem gepraat te hebben, hoor ik hem biecht, geef hem de H. Olie en spreek af dat ik den volgenden morgen vroeg de H. Mis zal lezen en daarna Ons Heer zal brengen.

Toen we daarmede klaar waren, gingen we eens kijken, waar ik me zelf nu voor den nacht zou opbergen. Voorafgegaan door mijn onvermoeibaren lantaarndrager, baggerde ik naar de kerk ; daar stond de onderwijzer al klaar met de sleutels ; een geweldig geknars of alle sloten van den dom van Keulen tegelijk worden open gedraaid, en we staan in de sacristie van de kerk van Bethanië, een majestueuse ruimte van 2½ op 3 meter. De meester vol zorg voor den nieuwen pater, die zelf nog niet zoo goed met die dingen overweg kan, duikt naar een spiritusbrander, vindt hier of daar wat thee, brood en werkelijk nog een stuk kaas ook — later merkte ik,

dat ik dat zelf allemaal van de stad had meegekregen— en stalde al die heerlijkheden voor me op de tafel, maar ik was te moei om te eten en dronk slechts thee, terwijl de meester op mijn verzoek een sigaar had aangestoken, mijn immerwerkende helper in en uit ging met dingen, die schijnbaar verplaatst moesten worden, en door al die bedrijvigheid ook telkens een nieuwe lading muskieten van buiten importeerde.

Om elf uur hing ik tusschen hemel en aarde te schommelen in mijn hangmat, liet de muskieten hun woede koelen op het muskieten-kleed en sliep zelf den slaap der rechtvaardigen, tot om 4 uur de wekker begon te kabalen; ik uit m'n hangmat en in de muskieten, alles klaar maken voor de H. Mis, nog een paar biechten gehoord, in den schijn van een paar kaarsen in de verder donkere kerk de H. Mis gelezen. Tot m'n spijt waren de menschen verkeerd gewaarschuwd, zoodat ze eerst kwamen bij het „Ite missa est".

Na de H. Mis ging ik het H. Sacrament aan den zieke brengen, maar dat is nog niet zoo gemakkelijk, tenminste voor een pas geïmporteerden pater. De meester liep voorop met het belletje, dan m'n roeier van gisteren met de lantaarn. Die menschen zijn aan die paadjes gewoon, en liepen dus tamelijk vlug door den regen, maar ik kon niet zoo gauw vooruit op die modderstreep van een twintig centimeter, en meer is het pad niet, met gevolg dat ik in 't geheel geen voordeel had van de lantaarn, wat weer ten gevolge had, dat ik bij een bruggetje van een paar latten uitgleed, tot over m'n enkels in den modder kwam te staan, terwijl m'n parapluie bezweek onder den druk mijner handen. Het H. Sacrament was gelukkig veilig tusschen m'n toog. Meester en roeier schoten me te hulp, even handen wasschen en ik kon verder zonder ongeval het H. Sacrament toedienen. Het doel van mijn reis was dus volbracht, en ik ging weer naar mijn nachtverblijf terug. Intusschen was het wat lichter geworden en bemerkte ik, dat ik er bij mijn val nog goed van af gekomen was, even verder en ik had in een diepen sloot gelegen. Enfin, missionarissen hebben twee Engelbewaarders, en pas aangekomene dan wel drie.

In de sacristie even verschoond, dan bij den meester ontbijten, wachten op de rivierboot van 6 uur, waar ik even over 7 al in kan stappen, zelfde verhaal van gisterenavond, maar nu in omgekeerde richting, enkele malen de bewondering der plantagesteigers gaande maken als nieuwe bakra (blanke), elf uur sluizen van Uitkijk, overladen in een poging tot auto, twaalf uur weer jongste kapelaan van de St. Petrus- en Paulus-kathedraal te Paramaribo in Suriname, West-Indië.

J. HEINRICHS, C.ss.R.

Suriname's bevolking.

Volgens de statistiek van 31 Dec. 1932 telt Suriname 158.190 inwoners, waarvan

inboorlingen	61.658	Boschnegers	± 17.000
Britsch-Indiërs	37.420	Indianen	± 2.500
Ned.-Indiërs (Javanen)	32.257	Europeanen	1.798

waarvan 907 in Nederland geboren.

Volgens den godsdienst zijn er :

Katholieken	26.752	Afrik. Methodisten	1.493
Hernhutter	29.124	Mahomedanen	36.098
Nederl. Hervormd	7.597	Hindoes	30.111
Luthersch	2.900	Volgel. van Confucius	1280
Doopsgezinden	559	Joden	762

Men vergelijke daarbij het jaarverslag der Missie op bl. 24. Het ontbreekt dus niet aan werk. ,,Heer, zend werklieden in Uwen wijngaard !" Lezers, blijft ons steunen voor de kerstening, voor de katholieseering van Suriname !

Een niet verwachte bijval.

Tegen den verveloozen planken wand van het districts-schooltje was een versiering aangebouwd. In vazen van allerlei makelij en fatsoen was sprietgroen gestoken met krêre-krêre geel en oranje. In een paar oude mosterdfleschjes gloeide vuurrood faja-lobbi en vlak daarachter prijkte een bos verbleekte papieren bloemen, waarvan het rood en geel danig door elkaar was geloopen vanwegen geleden waterschade.

Op een houten kaarsenhouder brandden met hoogopgetrokken vlammen zeven druipende kaarsen. Het vet droop neer op een versleten loopertje, dat dienst deed als bedekking van vier leege boterblikken, waarin veel bladgroen gestoken stond.

Temidden van de schilderachtige piramide prijkte een beeld van het H. Hart, een gloednieuw beeld, dat de pastoor nog niet zoo lang geleden van weldoeners uit Holland had gekregen.

In het schooltje was alles een en al opgetogenheid.

Laat anderen van de versiering denken wat ze willen, zij vonden het non plus ultra en zeven kaarsen tegelijk brandden daar niet alle dagen.

Op een bidstoel, die uit het kerkje was gehaald voor deze gelegenheid, verrichtte de Pastoor de jaarlijksche Toewijding der school aan het H. Hart. Na een hartelijk woordje tot de woelige schooljeugd bad hij nog een gebed, dat eindigde met den uitroep : Leve Jezus, onze Koning !

Of het nu kwam doordat de pastoor dezen uitroep met bijzonderen nadruk bad, of doordat de jeugdige toehoorders in al te hooge spanning verkeerden, dat is tot heden nog niet vastgesteld.

Maar nauwelijks waren hem die woorden over de lippen of ze riepen allen uit volle borst, tot driemaal toe nog wel: „Hiep hiep, hiep, hoera!"

Er was verder niet veel meer aan te doen.

De pastoor legde haastig zijn roket en stool af en spoedde zich naar buiten om even van de schrik te bekomen en ook om eens even uit te giechelen. Behalve hij echter, vond niemand de situatie vreemd, dat was tenslotte nog een geluk. A. DE GR.

Missienieuwtjes

Teruggekeerd. — Per ss. Oranje Nassau keerde 23 Jan. l.l. de Eerw. Broeder *Sebastianus* C.ss.R. uit de Surinaamsche Missie terug.

Per ss. Stuyvesant keerde 15 Febr. l.l. om gezondheidsredenen uit de Surinaamsche Missie terug de Tilburgsche Frater *Gratus* (uit Amersfoort). Hij was te Paramaribo jarenlang hoofd van het R.K. Weeshuis voor jongens en hoofd van de daar bestaande touwslagerij.

Invoering van den vliegdienst uitgesteld. — Op bl. 16, 32 en 48 gaven we kleine berichten over de eventueele invoering der vliegmachine in de Surinaamsche Missie. Een inmiddels ingesteld onderzoek heeft er toe geleid die invoering althans voorloopig uit te stellen, gezien de finantieele lasten, daaraan verbonden. Mogen intusschen andere verkeersmiddelen den missionarissen verschaft worden, opdat tijd gewonnen worde om de verwijderde christenen meer te bezoeken en de heidenen eerder te bekeeren. Allen zonder uitzondering tot het ware geloof brengen en dan allen zooveel mogelijk volgens dat geloof doen leven maakt de geregelde of althans veelvuldige tegenwoordigheid der missionarissen wenschelijk, ja noodig.

Jubilé. — Op 19 Maart vierde Pater J. de Kort C.ss.R. te Coronie in Suriname zijn zilveren professiefeest. Al die 25 jaren heeft hij in de Surinaamsche Missie doorgebracht, zich onvermoeid wijdend aan het onderwijs (hij was vóór zijn intrede reeds onderwijzer), aan de zielzorg voor de meest verlaten zielen, aan verbetering der sociale toestanden (vooral door bevordering der rijstcultuur), aan al de belangen der arme Missie. Niettegenstaande veel moeilijkheden is door zijn toedoen reeds veel tot stand gekomen. Bij ruimer steun ware nog meer bereikt. Moge deze hem alsnog geworden. Wij wenschen hem een nog lang en vruchtbaar apostolaat.